



RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK JAARVERSLAG 2012



INHOUDSTAFEL

■	VOORWOORD	4
■	2012: JUBILEUMJAAR	6
■	2012 IN CIJFERS	9
■	OVERZICHT BESLISSINGEN 2012	14
■	RICHTLIJN GEBRUIK VAN INFO UIT PERSOONLIJKE WEBSITES	20
■	SAMENSTELLING RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	22

VOORWOORD

Het jaar 2012 is voor de Raad voor de Journalistiek een jaar geworden van lief en leed, vooral een jaar van even stilstaan en overwegen.

De dramatische gebeurtenissen in Zwitserland, nu net een jaar geleden, hebben ons meer dan ooit geleerd dat journalistieke ethiek geen statisch gegeven (meer) is, maar dat ze van pers en journalistiek een attitude van voortdurende reflectie vraagt. Immers, de maatschappelijke omgeving waarin een journalist en de pers hun werk moeten doen, wijzigt in steeds sneller tempo. In dat klimaat is het voor journalisten, maar lang niet alleen voor hen, vaak onduidelijk hoe zij zich in die omgeving kunnen, mogen en moeten bewegen.

Sierre heeft de journalistiek bijzonder acuut met zichzelf geconfronteerd. Niet alleen is toen pijnlijk duidelijk geworden hoe moeilijk het is om de juiste balans te vinden tussen het recht op informatie van het publiek en de privacy van de getroffenen. Maar de journalistiek werd toen ook geconfronteerd met het dilemma dat sociale netwerksites wel heel gemakkelijk toegang geven tot privégegevens van de burger, ja die zelfs openbaren aan het grote publiek, maar dat dit niet betekent dat de pers deze informatie zomaar mag gebruiken als informatiebron. Wij hebben als Raad, niet zonder enige schroom vanwege wat er mis was gelopen, onmiddellijk de reflectie over dit dilemma op gang gebracht.

Op dezelfde wijze dienen zich dagelijks nieuwe situaties aan, waarop zelfregulering en journalistieke ethiek een antwoord moeten bieden. Er is dus meer dan ooit werk aan de winkel, een werk dat nooit af is. Een werk waarvan de Raad voor de Journalistiek de motor moet zijn. De Raad voor de Journalistiek is, als zelfregulator, het forum bij uitstek om die permanente discussie en reflectie gaande te houden. Het is onze overtuiging dat deze reflectie veel ruimer gaat dan journalisten en pershuizen alleen, dat journalistieke ethiek een zo breed mogelijk draagvlak moet krijgen van onze gehele samenleving.

Deze geloofsbelijdenis werd het thema van de viering van tien jaar Raad voor de Journalistiek in oktober 2012. Deze druk bijgewoonde viering was een ijkpunt, maar vooral een opstap in het streven naar een steeds betere en meer verfijnde journalistieke ethiek en zelfregulering.



Wim Criel
Voorzitter



De deelnemers aan de 14e conferentie van Europese persraden, die plaatsvond in oktober 2012 in Antwerpen op uitnodiging van de Raad voor de Journalistiek.



De viering in Antwerpen werd trouwens direct gevolgd door de jaarlijkse tweedaagse bijeenkomst van de *Alliance of Press Councils of Europe*, waaraan vertegenwoordigers uit 35 landen deelnamen. Ook daar bepaalde Sierre voor een groot deel de agenda door gedachtenuitwisseling tussen de delegaties over hoe de pers, en dan vooral de beeldende pers, moet omgaan met de privacy van slachtoffers van dramatische gebeurtenissen en hun omgeving.

De Raad neemt zich voor om dit jaar deze reflectie verder te zetten en te vertalen in aanbevelingen en richtlijnen. Tien jaar Raad voor de Journalistiek is inderdaad geen reden om een status-quo denken te koesteren. Integendeel zijn de gebeurtenissen van Sierre voor ons een concrete push: zij porren ons aan om te proberen om - in alle respect voor de journalistieke vrijheid - journalistieke ethiek en zelfregulering nog concreter te maken voor journalisten, fotografen, cameramensen, redacties en mediahuizen.

Wim Criel

Voorzitter Raad voor de Journalistiek

2012: JUBILEUMJAAR MET HOOGTEN EN LAAGTEN

De Raad voor de Journalistiek werd opgericht in 2002. In oktober 2012 is de tiende verjaardag van onze instelling dan ook met de passende luister gevierd. Op een druk bijgewoond colloquium in Antwerpen werd een terugblik geworpen op de voorbije activiteiten en is er, samen met enkele deskundige sprekers, ook vooruitgekeken naar de toekomst van de journalistieke zelfregulering.

Naar aanleiding van onze verjaardag mocht de Raad tevens gastheer zijn van de jaarlijkse conferentie van Europese persraden, wat de viering meteen een internationaal karakter gaf. Niet minder dan 73 afgevaardigden uit 35 landen en drie internationale organisaties (Unesco, Raad van Europa, OVSE) namen aan de conferentie deel. Verreweg de meeste deelnemers vertegenwoordigden persraden uit Europa, maar er waren ook afgevaardigden aanwezig uit Nieuw-Zeeland, Korea, Pakistan, Sri Lanka en Israël. Meerdere actuele thema's, die ook voor onze werking belangrijk zijn, kwamen aan bod: het gebruik van foto's afkomstig uit sociale netwerken, de berichtgeving over schokkende gebeurtenissen, de beperkingen en mogelijkheden van journalistieke zelfregulering naar aanleiding van het af luisterschandaal in Groot-Brittannië, en correcties bij internetberichtgeving.



Flip Voets
Ombudsman en
secretaris-generaal

Maar 2012 was niet alleen een jaar van vreugde. Enkele maanden voor ons jubileum, in maart 2012, kwamen bij een busongeval in het Zwitserse Sierre 28 mensen om het leven, van wie 22 schoolkinderen uit Lommel en uit Heverlee. Er was massale persbelangstelling voor wat algemeen als een nationale ramp werd ervaren. Snel kwam er evenwel kritiek op de journalistieke aanpak. Ook de Raad ontving enkele klachten omdat kranten foto's van de slachtoffers hadden gepubliceerd waarvan de meeste afkomstig waren van het Internet.

De Raad heeft getracht hier zijn rol te spelen en gepast te reageren. De klachten konden minnelijk worden geregeld. In de lezersrubriek van de betrokken kranten werden excuses aangeboden. En nog voor de klachten afgehandeld waren, heeft de Raad, na een extra vergadering in maart, een nieuwe richtlijn uitgevaardigd die meer duidelijkheid zal bieden bij het gebruik door de pers van informatie en beelden afkomstig van sociale netwerken en particuliere websites. De volledige richtlijn wordt in dit jaarverslag opgenomen. Daarnaast besloot de Raad ook om de richtlijn bij artikel 24, dat handelt over het respect voor de menselijke waardigheid, aan te vullen met een bijkomende paragraaf over de verslaggeving van intieme plechtigheden: *'De pers verslaat intieme, familiale of rouwplechtigheden met respect en houdt daarbij rekening met de wens van de betrokkenen.'*



Professor Dirk Voorhoof
maakt een kritische
analyse van tien jaar
uitspraken van de raad
op het colloquium in
oktober 2012.

De technologische evolutie biedt nieuwe mogelijkheden voor de nieuwsgaring en de verslaggeving, maar die brengen ook nieuwe ethische dilemma's met zich mee. Het is daarom nodig de code van tijd tot tijd aan te vullen met aanvullende bepalingen. Dat dit snel en adequaat kan gebeuren, bewijst de wijze waarop er is ingespeeld op de vragen en discussies over het gebruik van de foto's van de slachtoffers van Sierre.

Over het hele jaar 2012 werden 62 nieuwe klachten in ontvangst genomen. Dat zijn er minder dan in 2011, toen het er 75 waren, maar het blijft nog altijd het tweede hoogste aantal sedert de oprichting van de raad. Het aantal beslissingen steeg met 28 naar een hoogtepunt. Daarvan waren er 26 een uitspraak over een klacht, één betrof een advies en



Deelnemers aan het geanimeerde debat over de toekomst van de journalistieke zelfregulering tijdens het colloquium van oktober 2012. V.l.n.r.: André Linard, Conseil de déontologie journalistique, Frederik De Swaef, hoofdredacteur Story, Tim Pauwels, VRT en moderator, Tom Naegels, ombudsman De Standaard en professor Katia Segers, voorzitter VRM.

één betrof de nieuwe richtlijn over het gebruik van informatie en beeldmateriaal afkomstig van sociale netwerken en particuliere websites.

Het secretariaat ontving eveneens 132 inhoudelijke vragen over een of ander onderwerp van de journalistieke ethiek. Dat is ongeveer even veel dan in 2011, toen we 139 vragen binnen kregen. De meeste vragen waren informatief van aard, en kwamen van studenten en journalisten. In twee gevallen leidde de vraag tot een tussenkomst bij redacties, waarbij op ons aandringen artikels en foto's van websites verwijderd of aangepast werden. Twee maal heeft de ombudsman ook een algemene mail gericht aan de hoofdredacties, om ze op voorhand op de hoogte te brengen van bezwaren tegen de publicatie van identiteitsgegevens. Op die manier is er ook gepoogd preventief eventuele problemen te voorkomen.

De voltallige Raad heeft in 2012 acht vergaderingen gehouden. Tijdens zeven ervan werd de gebruikelijke agenda behandeld, met een overzicht van de hangende zaken en de bespreking en de uiteindelijke goedkeuring van de beslissingen. In maart is, na het busongeval in Sierre, een extra vergadering bijeengeroepen, wat uiteindelijk heeft geleid tot de goedkeuring van een nieuwe richtlijn. En in oktober namen de Raadsleden deel aan de studiemiddag naar aanleiding van onze tiende verjaardag.

Vanuit onze instelling is ook geregeld deelgenomen aan het publieke debat inzake persvrijheid en –verantwoordelijkheid. Op een hoorzitting voor de Kamercommissie Justitie, in februari 2012, heeft de ombudsman, samen met zijn Franstalige collega en met vertegenwoordigers van de uitgevers en van de journalistenvereniging, ernstige kritiek geuit op een wetsvoorstel ter bescherming van het vermoeden van onschuld, dat de voorzitter van de rechtbank de mogelijkheid zou geven om in kort geding elke berichtgeving te verbieden of te corrigeren die iemands vermoeden van onschuld schendt. Het wetsvoorstel is nadien voor

2012: JUBILEUMJAAR MET HOOGTEN EN LAAGTEN

onbepaalde tijd afgevoerd van de agenda. Op 10 mei 2012 hebben onze raad en de Franstalige raad de voorzitter van de Privacycommissie en enkele van zijn medewerkers ontvangen om vormen van samenwerking te bespreken. De Raad voor de Journalistiek is ook vertegenwoordigd in de adviesraad van de in 2012 gelanceerde Mediacademie, die initiatieven voor de bijscholing van journalisten coördineert. Voorts heeft de ombudsman in de loop van het jaar een tiental lezingen voor een divers publiek gehouden over journalistieke ethiek en het functioneren van de Raad, en hij nam ook deel aan meerdere debatten in dat verband. Zowel de audiovisuele als gedrukte media hebben geregeld over onze activiteiten bericht. Alle beslissingen van de Raad werden daarnaast gepubliceerd op de eigen website en in het magazine *De Journalist*. De eigen website kreeg in 2012 trouwens een grondige opfrisbeurt. Een meer hedendaagse vormgeving moet de toegang tot de informatie en vooral tot de uitspraken van de Raad nog eenvoudiger maken.

Op permanente basis is er voorts contact geweest met de Franstalige *Conseil de déontologie journalistique* en via mail wordt ook geregeld informatie uitgewisseld met de collega's van de diverse persraden van Europa, die we in oktober ook rechtstreeks konden ontmoeten op de conferentie in Antwerpen.

Flip Voets

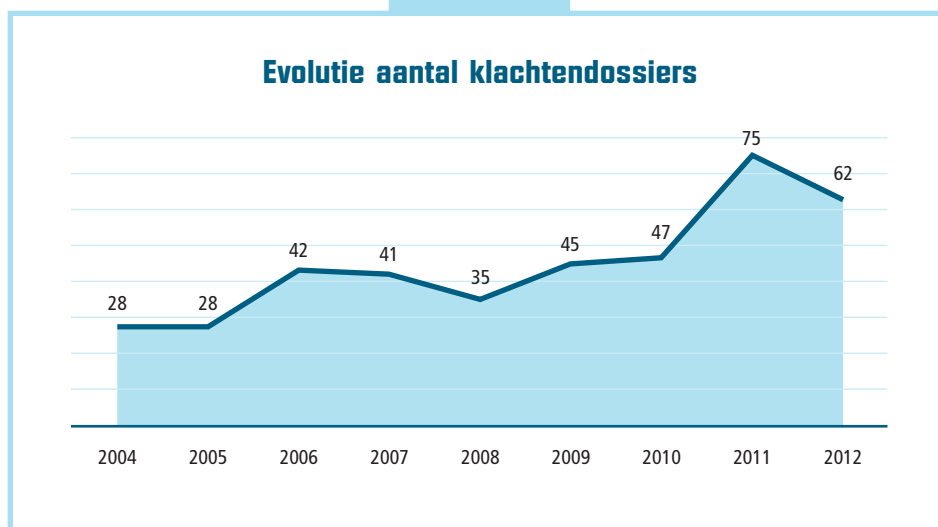
Ombudsman en secretaris-generaal

2012 IN CIJFERS EN TABELLEN

In de afgelopen tien jaar sedert de stichting van de Raad voor de Journalistiek werden er 448 klachtendossiers geopend. Uit de overzichtstabel 1 blijkt dat het aantal klachten geleidelijk is toegenomen, met een forse stijging in 2011 en een lichte achteruitgang in 2012.

In 2012 werden 62 nieuwe dossiers in behandeling genomen. 60 hiervan hadden betrekking op een eigenlijke klacht. Eén dossier betrof een adviesaanvraag, die volgens dezelfde procedure wordt behandeld. Een laatste dossier werd geopend op eigen initiatief en leidde uiteindelijk tot de goedkeuring van een nieuwe richtlijn.

TABEL 1

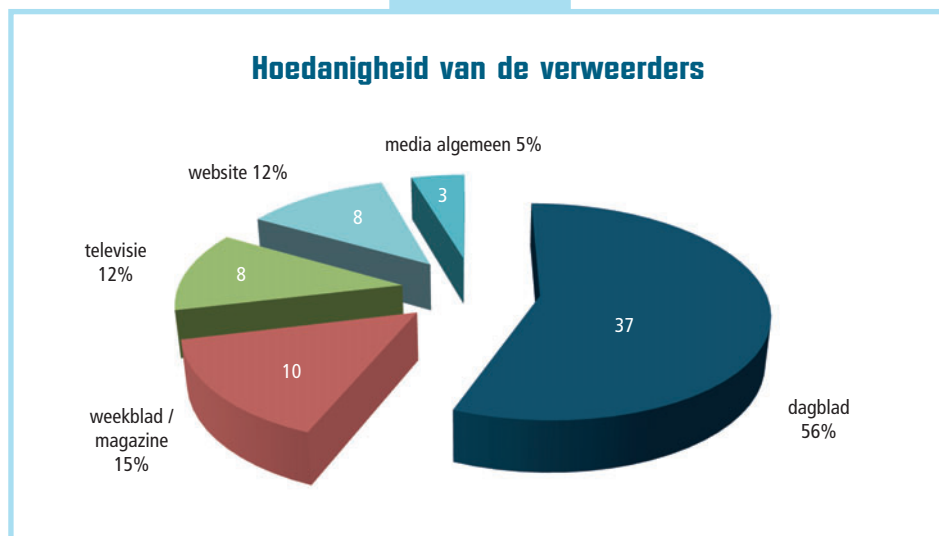


Begin 2011 waren er daarnaast 26 oudere klachten in behandeling. Eén van die dossiers dateert nog van het jaar 2009, maar werd op verzoek van de partijen voor onbepaalde tijd uitgesteld. De overige 25 klachten waren ingediend in de loop van 2010.

In totaal waren er dus 88 klachtendossiers in behandeling in 2012. Daarvan konden er 66 volledig worden afgewerkt, zodat er eind december 2012 nog 22 dossiers geopend bleven. Het aantal afgehandelde dossiers bedroeg iets meer dan de instroom aan nieuwe klachten, zodat er geen achterstand werd opgelopen.

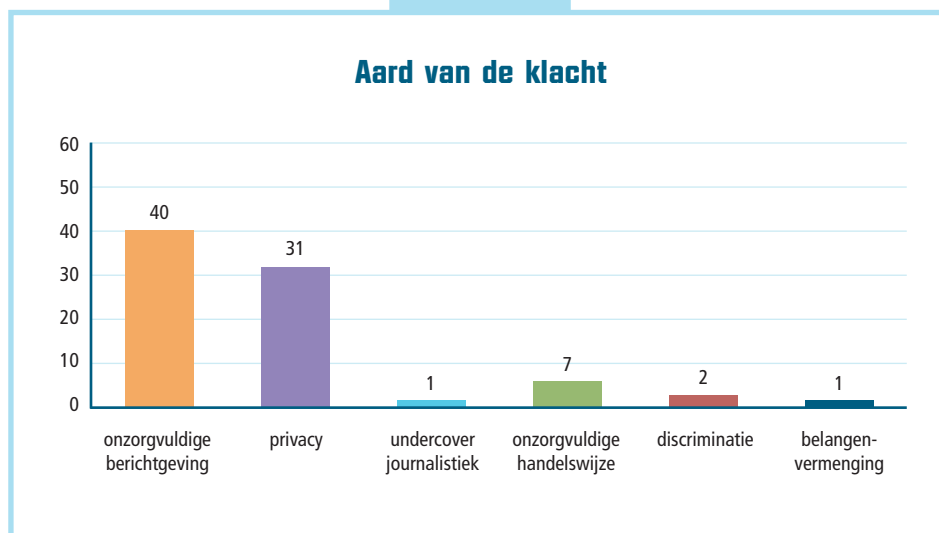
Net zoals de vorige jaren hadden de meeste klachten betrekking op de geschreven pers. 37, of ruim de helft van de klachten, was gericht tegen dagbladen of dagbladjournalisten. Tien klachten betroffen weekbladen of magazines. De internetjournalistiek was goed voor vier klachten, maar daarnaast hadden vier dossiers van 'klassieke' media ook betrekking op hun website, zodat het totale aantal internetklachten eigenlijk acht bedroeg. Acht klachten hielden verband met televisieberichtgeving. Er kwamen in 2012 geen klachten binnen over radiojournalistiek of berichtgeving door een persagentschap. Wel waren drie klachten gericht tegen 'media in het algemeen' of betroffen ze een algemeen journalistiek probleem.

TABEL 2



Elke klacht wordt door ons onmiddellijk gekwalificeerd naargelang de beweerde inbreuk op de beroepsethiek, zoals die door de klager wordt aangevoerd. Het gaat om een voorlopige indeling, die nog kan veranderen na het onderzoek van het hele dossier en de uitspraak van de Raad. De aanvankelijke kwalificatie geeft wel een beeld van waar de problemen zich doorgaans situeren. Klagers voeren vaak meerdere inbreuken op de beroepsethiek aan, zodat het totaal van de beweerde inbreuken hoger ligt dan het totale aantal klachten. Het resultaat van de indeling is verwerkt in tabel 3.

TABEL 3



Bijna twee derde van de klachten had te maken met **onzorgvuldige berichtgeving**. Hiermee worden feitelijke fouten en vergissingen in artikelen of reportages bedoeld. Ook gebrek aan wederhoor bij de nieuwsgaring, of gebrek aan wederwoord in of na het artikel of de bijdrage, vallen in deze categorie.

Klachten over beweerde schendingen van de **privacy** komen op de tweede plaats en worden in verhouding zelfs belangrijker. In de voorgaande jaren had zowat een derde van de klachten te maken met een of andere – beweerde – inbreuk op de privacy. In 2012 bedroeg dit reeds de helft van de dossiers, ofwel 31 op 62. Spraakmakend waren de klachten die we ontvingen over de publicatie van foto's van de minderjarige slachtoffers van de busramp in Sierre, die minnelijk werden geregeld door de opname van excuses in de betrokken kranten en die ook aanleiding gaven tot de publicatie van een nieuwe richtlijn over het gebruik van informatie en beeldmateriaal van persoonlijke websites en sociale netwerksites.

In de ruime categorie van **onzorgvuldige handelwijze** zijn de klachten gegroepeerd die doorgaans te maken hebben met beweerde tekorten in de nieuwsgaring. Het gaat dan bijvoorbeeld over opdringerigheid bij de garing of over het niet nakomen van afspraken die door een journalist waren gemaakt.

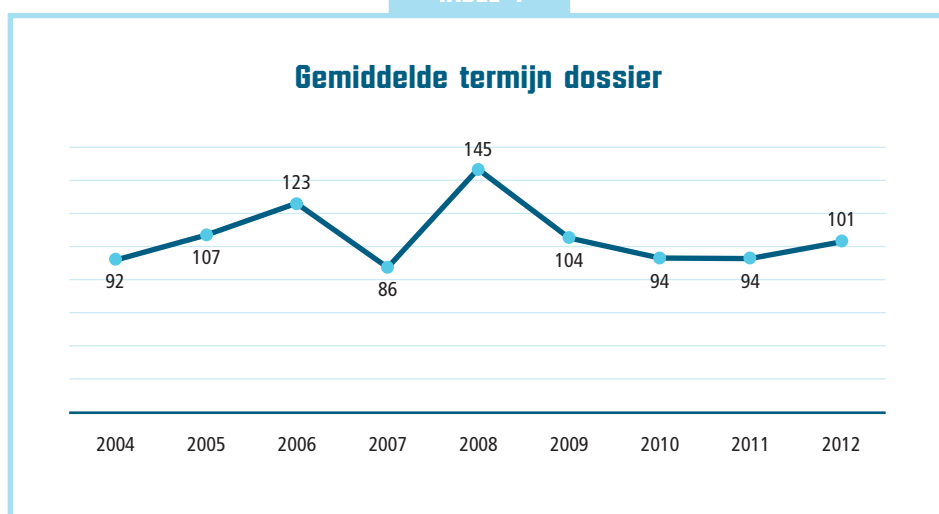
Een klacht betrof de zogenaamde **undercover journalistiek** en het gebruik van een verborgen camera.

Twee klachten hadden te maken met **discriminatie**. Het eerste dossier werd door de Raad ongegrond bevonden. Het tweede dossier had te maken met racistische en antisemitische uitlatingen op het forum van een bekende website. Na tussenkomst van de ombudsman werden de betwiste uitlatingen verwijderd, en enkele weken nadien heeft de website zijn beleid ter zake aangepast, zodat anonieme reacties voortaan niet meer mogelijk zijn.

Een laatste – ongegrond bevonden – klacht tenslotte betrof **belangenvermenging**.

In 2012 konden er in totaal 66 dossiers worden afgesloten. Dat is ongeveer even veel als in 2011, toen het er 69 waren. Het feit dat er over het gehele jaar meer klachten konden worden afgewerkt dan dat er nieuwe zijn binnen gekomen, betekent dat de achterstand enigszins kon worden verkleind.

TABEL 4

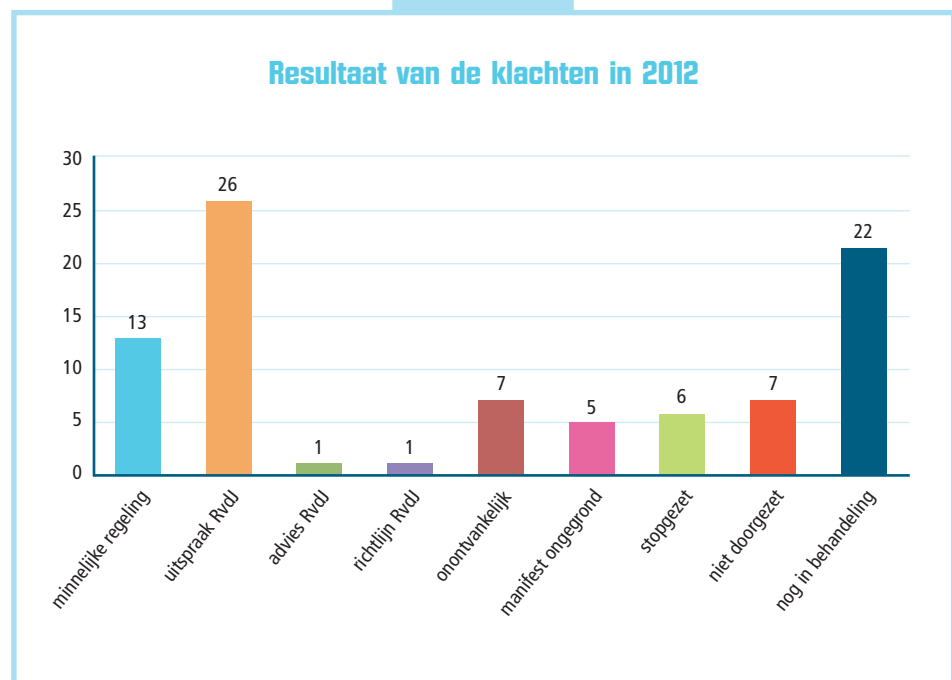


De gemiddelde doorlooptijd van een dossier bedroeg – weekends en vakantieperiodes niet inbegrepen – 101 dagen, wat iets meer is dan de twee afgelopen jaren. Gelet op de

2012 IN CIJFERS EN TABELLEN

complexe procedure die moet worden gevolgd vooraleer het tot een uitspraak komt, blijft dit een behoorlijk resultaat. Uiteraard komt het niet in alle dossiers tot een uitspraak van de Raad. Minnelijke regelingen kunnen doorgaans veel sneller worden bereikt, net zoals de klachten die na een eerste onderzoek manifest ongegrond of onontvankelijk worden verklaard.

TABEL 5



De Raad voor de Journalistiek heeft in totaal 26 **uitspraken** gedaan over klachten. Veertien keer werd de klacht gegrond of gedeeltelijk gegrond bevonden, en heeft de Raad dus een inbreuk vastgesteld op de journalistieke beroepsethiek. In elf dossiers werd de klacht ongegrond bevonden. Eenmaal heeft de Raad zich onthouden van een beoordeling omdat de partijen op de hoorzitting nog een minnelijke regeling hebben bereikt.

Daarnaast heeft de Raad ook één **advies** uitgebracht op vraag van de Privacycommissie. En naar aanleiding van de discussie over het gebruik van foto's van particuliere websites heeft de Raad ook een **richtlijn** uitgevaardigd.

In dertien gevallen werd een **minnelijke regeling** bereikt na tussenkomst van de ombudsman. Drie keer leidde dit ertoe dat in de lezersrubriek van de krant excuses werden gepubliceerd: het betrof de klachten in verband met de publicatie van foto's van slachtoffers van de busramp in Sierre en in verband met een vervolgartikel. In drie andere gevallen werd een rechtzetting of een nieuw artikel gepubliceerd. Eenmaal werden commentaren van een website verwijderd, en in een ander geval betrof het de verwijdering van foto's. Voorts werden drie maal rechtstreeks excuses aangeboden door de hoofdredactie, en eenmaal bestond de regeling erin dat werd toegezegd in de toekomst met het standpunt van klager rekening te houden. Ten slotte werd een zaak geregeld via een rechtstreeks gesprek met de hoofdredactie, waarbij de ombudsman niet meer aanwezig was.

In zeven dossiers heeft de klager de zaak **niet doorgezet** nadat het betrokken medium op de klacht had geantwoord. Zonder dat er in die gevallen sprake was van een minnelijke regeling, heeft de klagende partij ons laten weten niet langer aan te dringen of de klacht weer in te trekken, meestal nadat het medium zijn handelwijze had toegelicht. Zes dossiers zijn door de Raad zelf **stopgezet**, omdat de klager, ondanks herinneringen, niets meer van zich heeft laten horen.

Zeven klachten werden meteen na ontvangst **onontvankelijk** verklaard. Het betrof onder meer dossiers tegen Nederlandse of Franstalige publicaties, waarbij werd doorverwezen naar onze collega's van de Nederlandse of Franstalige raad. In één geval kon de klager geen persoonlijk belang aanvoeren bij de klacht, maar werd het betrokken medium wel van de bezwaren op de hoogte gebracht. In een ander geval was de termijn om klacht in te dienen ruimschoots overschreden, terwijl nog een andere klacht geen betrekking had op journalistiek, maar op reclame.

Vijf klachten ten slotte werden **manifest ongegrond** verklaard door gebruik te maken van de bijzondere procedure waarin het werkingsreglement voorziet. Het betrof dossiers waarbij na een eerste onderzoek door de ombudsman en de voorzitter van de Raad werd vastgesteld dat er geen inbreuk was gepleegd op de beroepsregels, een visie waarin zij door de Raad werden bijgetreden.

Op 31 december 2012 bleven nog 22 dossiers in behandeling. Eén ervan dateert al van 2009, maar is door onderhandelingen tussen partijen voor geruime tijd uitgesteld. Alle overige openstaande klachtendossier zijn ingediend in de loop van 2012.

OVERZICHT BESLISSINGEN 2012

2012-01:
Geeraerts, Schouteet en X. t/ Het Laatste Nieuws
(9 februari 2012)

GEGROND

Elke identificatie van een minderjarige die onder het toezicht van een jeugdrechter staat is verboden.

2012-02:
Declercq t/ De Specialisten
(9 februari 2012)

**(DEELS)
 GEGROND**

Iemand die in het artikel met naam wordt genoemd en tegen wie zware beschuldigingen worden geuit, moet persoonlijk om een reactie worden gevraagd.

2012-03:
Vinck t/ De Morgen
(9 februari 2012)

ONGEGROND

Er is niet aangetoond dat de journalist zich niet zou gehouden hebben aan de afspraken die hij met klager heeft gemaakt.

2012-04:
Troubleyn t/ Story
(8 maart 2012)

ONGEGROND

Wanneer een interview ter inzage wordt voorgelegd, gebeurt dit om eventuele fouten of vergissingen recht te zetten. Bedoeling is niet dat de geïnterviewde het interview helemaal zou herschrijven.

2012-05:
X t/ Het Nieuwsblad
(8 maart 2012)

ONGEGROND

De problematiek die in het artikel wordt aangekaart is volgens de Raad maatschappelijk belangrijk.

OVERZICHT BESLISSINGEN 2012

2012-06: Advies over een vraag van de Privacycommissie met betrekking tot een reportage in Het Nieuwsblad (12 april 2012)	
<i>Publieke figuren hebben ook recht op respect voor hun privéleven, maar zij moeten aanvaarden dat bepaalde privégegevens openbaar kunnen worden gemaakt in de media. De aantasting van het privéleven mag niet verder gaan dan noodzakelijk voor het maatschappelijk belang van de berichtgeving. Zo moet de maatschappelijke relevantie duidelijk uit het artikel blijken.</i>	
2012-07: Richtlijn over het gebruik van informatie en beeldmateriaal van persoonlijke websites en sociale netwerksites (12 april 2012)	
<i>Zie pagina 20 van dit jaarverslag.</i>	
2012-08: Dheedene en Dexters t/ Dag Allemaal (10 mei 2012)	(DEELS) GEGROND
<i>Voor informatie wordt niet betaald. Voor het exclusief gebruik van beeldmateriaal of interviews kan wel worden betaald, op voorwaarde dat dit de vrije nieuwsgaring niet in het gedrang brengt.</i>	
2012-09: D. t/ VTM (10 mei 2012)	GEGROND
<i>De journalist respecteert het privéleven van personen en tast het niet verder aan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de berichtgeving.</i>	
2012-10: Keuleneer t/ De Standaard (10 mei 2012)	ONGEGROND
<i>Anonieme bijdragen kunnen slechts uitzonderlijk anoniem gepubliceerd worden, en de redactie moet alleszins over de identiteitsgegevens van de inzender beschikken.</i>	

OVERZICHT BESLISSINGEN 2012

2012-11:
Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
IGVM t/ Metro
(10 mei 2012)

ONGEGROND

De Raad begrijpt dat het IGVM zich vanuit zijn opdracht stoort aan de stereotiepe en seksistische manier waarop vrouwen worden gebruikt om producten aan te prijzen. Wat de grond van de zaak betreft, meent de Raad echter dat het de opdracht is van de pers om feiten te tonen.

2012-12:
Van Houdenhove t/ editiepajot.com
(21 juni 2012)

GEGROND

In het artikel op editiepajot.com wordt op geen enkele manier duidelijk gemaakt welk maatschappelijk belang de publicatie van de volledige naam en de woonplaats van het slachtoffer rechtvaardigt.

2012-13:
Van Houdenhove t/ Het Laatste Nieuws
(21 juni 2012)

**(DEELS)
 GEGROND**

Er was geen maatschappelijk belang dat de vermelding van de naam van de echtgenote en van de drie minderjarige kinderen van de overledene rechtvaardigt.

2012-14:
Nijs t/ Het Belang van Limburg
(21 juni 2012)

GEGROND

De journalist zet loyaal de relevante feitelijke informatie recht die hij onjuist heeft weergegeven.

2012-15:
Nijs t/ Het Nieuwsblad
(21 juni 2012)

**(DEELS)
 GEGROND**

Feitelijke fout in een artikel.

OVERZICHT BESLISSINGEN 2012

2012-16: Nijs t/ standaard.be (21 juni 2012)	(DEELS) GEGROND
<i>Feitelijke fout in een artikel.</i>	
2012-17: Butenaerts-Vandendriessche t/ Het Belang van Limburg (21 juni 2012)	GEGROND
<i>Er was geen enkel maatschappelijk belang om informatie, behorend tot het privéleven, te publiceren en de krant heeft dit belang alleszins niet aangetoond.</i>	
2012-18: Bril t/ de Weekbode (21 juni 2012)	(DEELS) GEGROND
<i>Gelet op het feit dat de berichtgeving een zelfdoding betrof, had het blad de nabestaanden voor publicatie op de hoogte moeten brengen en hen de kans moeten bieden om hierop te reageren.</i>	
2012-19: De Kock t/ TV Familie (13 september 2012)	GEGROND
<i>Bij mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie, zoals minderjarige kinderen, dient bijzonder omzichtig te worden omgegaan met gegevens uit het privéleven.</i>	
2012-20: Liébart en Pfaff t/ Dag Allemaal (13 september 2012)	ONGEGROND
<i>Dag Allemaal heeft correct gehandeld door op verzoek de interviews met klagers te laten nalezen, maar is niet verplicht is om het integrale artikel voor publicatie te laten nalezen.</i>	
2012-21: Van Hulle t/ De Standaard (13 september 2012)	ONGEGROND
<i>In een opiniebijdrage heeft de schrijver een grotere mate van vrijheid om zijn mening te geven en om conclusies te trekken uit feiten dan in zijn feitelijke berichtgeving.</i>	

OVERZICHT BESLISSINGEN 2012

2012-22:
Belgische Federatie van Psychologen t/ Humo
(13 september 2012)

**ONTHOUDING
 OORDEEL**

Klager dringt niet langer aan en partijen hebben een minnelijke regeling bereikt.

2012-23:
Poppe t/ Humo
(13 september 2012)

**(DEELS)
 GEGROND**

De Raad meent dat de journalist formele bevestiging had moeten krijgen uit meer dan één goedgeplaatste bron alvorens bepaalde beschuldigingen te publiceren, zeker gelet op het feit dat het zeer ernstige feiten van strafrechtelijke aard betreft.

2012-24:
Crommelynck t/ Het Laatste Nieuws
(13 september 2012)

ONGEGROND

Het maatschappelijk belang rechtvaardigt identificatie, gelet op de ernst van de feiten waarvoor klager veroordeeld werd en het feit dat hij in het verleden al voor gelijkaardige feiten is veroordeeld.

2012-25:
Crommelynck t/ Het Nieuwsblad
(13 september 2012)

ONGEGROND

Het maatschappelijk belang rechtvaardigt identificatie, gelet op de ernst van de feiten waarvoor klager veroordeeld werd en het feit dat hij in het verleden al voor gelijkaardige feiten is veroordeeld.

2012-26:
Keuleneer t/ VRT
(13 september 2012)

ONGEGROND

Dat een interview op TV niet integraal wordt uitgezonden, maar dat de journalist een selectie maakt van de passages die volgens hem of haar relevant zijn, is een normale journalistieke praktijk. De journalist moet de verklaringen van de geïnterviewde wel getrouw weergeven en de geest van het gesprek respecteren.

2012-27:
Mosuse t/ Het Laatste Nieuws
(8 november 2012)

(DEELS)
GEGROND

Het maatschappelijk belang van identificatie van klager is onvoldoende aangetoond.

2012-28:
N. t/ Het Belang van Limburg
(8 november 2012)

ONGEGROND

Publicatie van herkenbare beelden maakt geen schending uit van de privacy gezien het hier om een ernstig misdrijf gaat waarbij de schuld aannemelijk is gemaakt door de bekentenissen van klager.



RICHTLIJN OVER HET GEBRUIK VAN INFORMATIE EN BEELDMATERIAAL VAN PERSOONLIJKE WEBSITES EN SOCIALE NETWERKSITES

Het internet, meer bepaald persoonlijke websites en blogs, internetfora en sociale netwerksites, maakt het mogelijk dat persoonlijke gegevens, meningen en afbeeldingen worden gedeeld met een groot publiek.

Persoonlijke websites en sociale netwerksites kunnen voor de media een bron van informatie zijn. Het feit dat iemand persoonlijke gegevens, informatie of beeldmateriaal op het internet of op een sociale netwerksite plaatst, zelfs als het om publiek toegankelijke pagina's gaat, betekent evenwel niet automatisch dat dit materiaal zonder meer mag worden overgenomen in andere media.

Om dit materiaal toch te kunnen gebruiken, moeten een aantal afwegingen worden gemaakt.

1. CONTEXT VAN DE INFORMATIE

1. De journalist houdt rekening met de aard en de doelstelling van de site, zelfs wanneer het gaat om publiek toegankelijke pagina's. Een site die zich vooral richt tot een specifieke groep of omgeving wordt anders behandeld dan een site of informatie die duidelijk bedoeld is voor het algemene publiek.

2. Wanneer de betrokkene zelf de toegang tot de informatie heeft beperkt, is gebruik in principe niet geoorloofd. De journalist moet aantonen dat er sprake is van een gewichtig maatschappelijk belang om het eventuele gebruik toch te rechtvaardigen.

3. Er is bijzondere terughoudendheid vereist wanneer informatie of beeldmateriaal wordt gebruikt dat in een totaal andere context of met een totaal andere bedoeling op het net werd geplaatst dan die van de nieuwsfeiten waarover bericht wordt. Verspreiding in de ene context betekent niet dat de informatie of het beeldmateriaal zomaar in een andere context mag worden gebruikt.

2. MAATSCHAPPELIJK BELANG

4. De aantasting van het privéleven mag niet verder gaan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de berichtgeving. Het maatschappelijk belang moet van die aard zijn dat het recht op informatie het recht op privacy overstijgt.

5. Het gebruik zonder toestemming van herkenbaar beeldmateriaal kan enkel verantwoord worden in het licht van het maatschappelijk belang van de berichtgeving. De journalist moet dit maatschappelijk belang kunnen aantonen.

6. Hoewel ook bekende of publieke figuren recht hebben op respect voor hun privéleven, moeten zij meer dan anderen aanvaarden dat bepaalde privégegevens die door hen op het internet zijn geplaatst en die voor het publiek toegankelijk zijn, openbaar worden gemaakt in het kader van verslaggeving. Ook hier mag de aantasting van het privéleven evenwel niet verder gaan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de berichtgeving.

3. PERSONEN IN EEN MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE POSITIE

7. Bijzondere terughoudendheid is vereist bij het bekend maken van gegevens of afbeeldingen die de identificatie mogelijk maken van mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie, zoals minderjarigen, slachtoffers van criminaliteit, rampen en ongevallen, en hun familie.

8. Over zwaar gewonde en overleden slachtoffers die geen publieke figuren zijn, worden geen persoonlijke details vrijgegeven zo lang er geen zekerheid is dat de directe naasten werden ingelicht.

9. Bij slachtoffers die geen publieke figuren zijn, vergewist de journalist zich ervan dat hij informatie en beeldmateriaal, afkomstig van persoonlijke websites en sociale netwerksites, kan overnemen. Wanneer blijkt dat nabestaanden of slachtoffers zelf zich verzetten tegen de openbaarmaking, leeft de journalist dit verbod na.

4. BEHANDELING VAN DE INFORMATIE

10. De journalist checkt de waarachtigheid van de informatie of de beelden. Hij gaat na of de informatie door de betrokkene zelf op het net werd geplaatst, dan wel door anderen zonder toestemming. In het laatste geval kan de informatie enkel gebracht worden indien er een gewichtig maatschappelijk belang mee gemoeid is.

11. Bij de selectie en de publicatie van de informatie, in het bijzonder van beelden, draagt de journalist er zorg voor dat deze aangepast is aan de omstandigheden van de berichtgeving. De journalist vermijdt overdrijving bij het vrijgeven van beelden en/of details, ook wanneer de feiten de publieke opinie sterk beroeren.

Brussel, 12 april 2012

SAMENSTELLING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

EFFECTIEVE LEDEN

- **Greta BOURGEOIS**, *em. raadsheer Hof van Cassatie en em. hoogleraar KULeuven*
- **Eric BREWAEYS**, *staatsraad Raad van State en docent VUB*
- **Jan CEULEERS**, *jurist*
- **Wim CRIEL**, *verantwoordelijke uitgever Roularta Media Group, voorzitter RvdJ*
- **Luc DE SMET**, *journalist*
- **Michel DE VINCK**, *gedelegeerd bestuurder Photo News*
- **Frieda JORIS**, *senior writer Het Laatste Nieuws*
- **Guido KNOPS**, *eredirecteur Koning Boudewijnstichting, ondervoorzitter RvdJ*
- **Tim PAUWELS**, *manager beroepsethiek VRT*
- **Astrid RUBBENS**, *coördinator Rondpunt*
- **Werner SMEUNINX**, *directielid Concentra*
- **Luc STANDAERT**, *journalist Belang van Limburg en Gazet van Antwerpen*
- **Geert STEURBAUT**, *secretaris-generaal Corelio*
- **Bart TURELUREN**, *jurist Unie van de Periodieke Pers*
- **Leen UYTERHOEVEN**, *woordvoerster NMBS-holding*
- **Hubert VAN HUMBEECK**, *senior writer en gewezen hoofdredacteur Knack*
- **Frans WAUTERS**, *bruggepensioneerd journalist*
- **Louis WEENEN**, *freelance journalist*

PLAATSVERVANGERS

- **Luc BLYAERT**, *hoofdredacteur Data News, ondervoorzitter VJPP*
- **Jo BUGGENHOUT**, *eindredacteur nieuws VTM*
- **Luc DE POTTER**, *secretaris-generaal UPP*
- **Frederik DE SWAEF**, *hoofdredacteur Story en Teve-Blad*
- **Karen DONDERS**, *docent VUB*
- **Paul GEERTS**, *zelfstandig publicist*
- **Pieter KNAPEN**, *directeur communicatie KULeuven*
- **Patrick LACROIX**, *algemeen directeur Vlaamse Nieuwsmedia*
- **Stefaan MICHIELEN**, *journalist De Tijd*
- **Dominique RASKIN**, *bedrijfsjurist Sanoma magazines*
- **Frank SCHLOMER**, *journalist De Morgen*
- **Karen VAN BRABANT**, *bedrijfsjurist De Persgroep*
- **Marc VAN DE LOOVERBOSCH**, *journalist VRT*
- **Liliane VERSLUYS**, *advocate*
- **Stefaan WALGRAVE**, *hoogleraar politieke wetenschappen universiteit Antwerpen*
- **Wim WILLEMS**, *hoofdredacteur nieuwsdienst VRT*

SECRETARIS-GENERAAL EN OMBUDSMAN

- **Flip VOETS**

ADMINISTRATIEF SECRETARIAAT

- **Kristina DEWILDE**

(Stand van zaken op 1 januari 2012)

NOTA'S

Dotted lines for note-taking.



**De Raad voor de Journalistiek:
de media worden er beter door.**

IPC - Résidence Palace - Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/230 27 17 - www.rvdj.be - info@rvdj.be

Verantwoordelijke uitgever : Flip Voets, Wetstraat 155, 1040 Brussel